

ZONGULDAK'TA YAPILAN İSTİKLAL-İ OSMANİ GÜNÜ

Yard. Doç. Dr. Mustafa Eski
Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde herkesçe kutlanan milli gün yoktur. II. Meşrutiyet'ten ortak bir milli gün tespit edilmesi düşünülmüştür. Bazı kimseler Meşrutiyetin ilan edildiği 23 Temmuz gününü, bazıları da Osmanlı Devletinin kuruluş günü olarak kabul gören 30 Aralık tarihini uygun görmüşlerdir. Tam birlik sağlanamadığı için her iki tarihlerde de kutlamaların yapıldığı görülmektedir.

1921 yılında Zonguldak'ta Osmanlı İstiklal Günü yapılmıştır. Kastamonu'da yayınlanan Açığsöz gazetesi, Zonguldak'a mahsus özel bir sayı çıkarmış; buradaki törenleri, yapılan konuşmaları ve okunan şiirleri tüm ayrıntısı ile yazmıştır. Zonguldak'ın yakın tarihine ışık tutan bilgilerin yanında, vilayetler arasındaki dayanışmaya da güzel bir örnektir.

Anahtar Kelimeler: Zonguldak, Osmanlı, Açığsöz, Kastamonu

THE OTTOMAN INDEPENDENCE DAY HELD IN 1921 IN ZONGULDAK

ABSTRACT

There is no national day which is celebrated by every one in the Ottoman State. It was thought to establish a common national day from Constitutionalism II. Some people approved the date 23rd July when the Constitutionalism was announced and some approved the date 30th December which is accepted as the foundation day of the Ottoman State. Because there was no agreement on either dates, it is seen that celebrations are held on both dates.

The Ottoman Independence Day was held in 1921 in Zonguldak. The Açığsöz newspaper published in Kastamonu printed a special issue peculiar to Zonguldak. The newspaper wrote the ceremonies in Zonguldak, the speeches made and the poems recited with all details. This is a good example of solidarity between the cities as well as the information shedding light on the near history of Zonguldak.

Key Words: Zonguldak, the Ottoman, Açığsöz, Kastamonu.

1. Giriş

Osmanlı İmparatorluğu'nun en zor dönemi 20. yüzyılın başları olmuştur. Önce Trablusgarp, arkasından Balkan ve nihayet I. Dünya Savaşı önemli kayıplarla sona ermiştir. Bu savaşlarda binlerce insanımız ölmüş, büyük toprak parçaları elimizden çıkmıştır.

Tarihe bakıldığında bu kötü gidiş 17. yüzyılda başlamıştır. Avusturya ile 1606'da yapılan Zitvatorok Anlaşması, 1683 II. Viyana kuşatması ve 1699 Karlofça Anlaşması başarısızlığın önemli örnekleridir. Bu olumsuz gidiş 18. yüzyıl boyunca da sürmüştür. 1718 tarihli Pasarofça ve 1778 tarihli Küçük Kaynarca anlaşmalarıyla sonuçlanan savaşlarda çok önemli topraklar kaybedilmiştir.

Bilindiği gibi 18. yüzyılın sonlarında Avrupa'da Fransız İhtilali ile Sanayi Devrimi meydana gelmiştir. Sonraki yüzyıl bu iki önemli tarihsel olayın etkisi altına kalmıştır. İhtilalin getirdiği milliyetçilik hareketleri ulus devlet bilincini güçlendirmiş; imparatorluklar yerine millî devletler kurulmuştur. Ayrıca özgürlük ve demokrasi anlayışı, Avrupa'da bazı monarşilerin yıkılmasına sebep olmuştur. Diğer yanda Sanayi Devrimi, devletleri, hammadde ve pazar konusunda kıyasıya bir rekabete hatta savaşlara sürüklemiştir.

19. yüzyıldaki iç ve dış siyasal olaylar Osmanlı Devleti'ni çok zor durumda bırakmıştır. Yunanistan'ın bağımsızlığı, Mısır isyanı, Kırım savaşı ve Osmanlı-Rus savaşı gibi olaylar yaşanmıştır. Devlet ayakta kalabilmek için bazen Rusya'ya, bazen da İngiltere'nin yardımına muhtaç hale gelmiştir.

Osmanlı Devleti, 18. yüzyıl başlarından itibaren bu kötü gidişi önlemek için bazı arayışlara girmiş; özellikle askerî sahada önemli değişim hareketleri başlatmıştır. Ayrıntısına girmeye gerek görmediğimiz yenilikler, devleti içine düştüğü durumdan kurtaramamıştır. Bu çabalar 19. yüzyılda da devam etmekle birlikte, yeni atılımlar daha ziyade eğitim sahasına kaydırılmış; bunun sonucunda çeşitli düzeylerde okullar açılmıştır.

19. yüzyılda Tanzimat hareketi ile yeni bir dönem başlamış; özellikle hukuk ve insan hakları kapsamında çağdaş adımlar atılmıştır. Tanzimat'ın açtığı yolda muhalefet hareketleri önce Yeni Osmanlılarla başlamış sonra İttihat Terakki ile devam etmiştir. Bu gelişmelerin sonunda 1876'da I. Meşrutiyet, 1908'de II. Meşrutiyet ilan edilmiştir.

Avrupa merkezli dış siyasal olaylar gelişirken, Osmanlı Devleti'ni parçalama çalışmaları da hız kazanmıştır. Batılı devletler içimizde yaşayan Hıristiyan tebaayı azınlık gibi görmüşler ve yıkıcı bir unsur olarak kullanmaya başlamışlardır. Özellikle Rumlar ve Ermenilerin kurduğu zararlı dernekler, diğer siyasal çalışmalara paralel olarak 19. yüzyıl sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar planlı çalışmanın ürünleridir.

Osmanlı Devleti Tanzimat sonrasında itibaren parçalanma sürecine girmiştir. Namık Kemal gibi bazı Osmanlı aydınları bunu önlemek için önce Osmanlılık fikrine sarılmışlardır. Daha sonra İslamcılık fikri uygulamaya konmuştur. Ancak bu çabalar olumlu bir sonuç vermemiş; önce Balkanlardaki Hıristiyan unsurlar, sonra da Ortadoğu'daki Müslüman unsurlar ayrılmıştır.

20. yüzyılın başından itibaren içte ve dışta daha büyük siyasal olaylar meydana gelmiş; imparatorluk dağılma tehlikesiyle baş başa kalmıştır. Girit'le beraber bazı Balkan ve Arap ülkeleri isyan etmiştir. Tarihimizin en önemli siyasal olaylarından biri olan Balkan Savaşı yaşanmıştır. Bu ortamda devleti yönetenler ve bazı aydınlar çare aramaya başlamıştır. Böyle zamanlarda yapılacak en önemli şey, ülkedeki millî birlik ve beraberliğin korunması ve güçlendirilmesidir. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti farklı kültürlerle sahip milletlerden meydana gelmiştir. Farklı etnik yapıya, değişik din ve mezheplere mensup binlerce insan asırlarca birlikte yaşamıştır. Eskiden bu insanları bir arada tutmak daha kolay olmuştur. Ancak Fransız İhtilali ile başlayan ve gittikçe artan milliyetçilik hareketleri ve dış ülkelerin özellikle Hıristiyan unsurları desteklemeleri içteki birlik fikrini zorlaştırmıştır. Hatta bu gelişmelere Müslüman unsurlar dahi katılmakta gecikmemişlerdir.

Devlet erkini ellerinde bulunduranlar ve bilhassa İttihat Terakki mensupları; toprak kayıplarının önlenmesi, vatandaşlar arasında birlik ve beraberliğin sağlanması için büyük çaba göstermişlerdir. Arka arkaya gelen mağlubiyetler, iç isyanlar ve ihanetler toplumu derinden yaralamış ve büyük bir moral çöküntüsü yaratmıştır. Ancak bu durum, imparatorluğun aslı unsurunu meydana getiren Türkler arasında millî birlik ve dayanışmayı artırmış; Türklük şuurunu güçlendirmiştir. Türk aydınları yeniden eski parlak geçmişe dönmeyi düşünmeye başlamışlardır. Bunun için özellikle gençleri heyecanlandıracak, onlarda Türklük duygusunu güçlendirecek millî günler yaratmayı düşünmüşlerdir¹. Bilindiği gibi böyle günler toplumu meydana getiren bireylerin heyecan ve gurur duyacağı ortak değerlerdir.

Osmanlı Devleti'nde bütün vatandaşlar tarafından kabul gören ortak bir millî gün yoktur. Şehzadelerin sünnet düğünleri, tahta çıkışları, doğum günleri veya ordunun savaştan zaferle dönmesi gibi durumlar dışında toplu ve heyecanlı merasimlere pek rastlanmaz. Bunların da etkisi zaman içinde azalmış ve heyecan kaybolmuştur. Herkes tarafından benimsenen önemli bir günün "millî gün" olarak ihdası, yani kabul edilmesi II. Meşrutiyet sonrasında ortaya çıkan bir fikirdir. İlk defa İzmit mebusu Ahmet Müfit Bey, Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi olarak kabul gören Rumi 17 Ocak tarihinin millî gün olması için 27 Ocak 1909 günü önerge vermiştir. Aynı gün Hüseyin Cahit Yalçın da II. Meşrutiyetin ilânı olan 10 Temmuz(23 Temmuz) tarihinin millî gün olmasını teklif etmiştir. Önergeler Meclis-i Mebusan'da tartışılmış; bazıları her iki günün de kabul edilmesini istemişlerse de birlik sağlanamamıştır. Üyelerden Kutahya mebusu Abdullah Azmi Efendi, Menteşe mebusu Halil Bey, Dersim mebusu Lütfi

¹ M. Şahingöz" Osmanlı'dan Millî Mücadele'ye İstiklâl-i Osmani Günü Kutlamaları" Yeni Türkiye Dergisi(Osmanlı özel sayısı) C.1(1999) s.194.

Bey, Sinop mebusu Yusuf Kemal Bey, Saruhan mebusu Şefik Bey ayrı ayrı fikirler ileri sürmüşlerdir. Bazıları II. Meşrutiyetin ilan tarihini daha makul bulurken, İsmail Hakkı Bey gibi düşünenler 17 Ocak tarihinin kesin olmadığını ileri sürmüşlerdir².

Ayrıca İsmail Paşa ise asıl istiklalın, gün tespitinde değil ekonomik alanda olması gerektiğini; zira devletin ağır borç baskısı altında olduğunu ifade etmiştir. Bu tartışmalarda daha ziyade Meşrutiyet yanlılarının 10 Temmuz tarihinde ısrar ettikleri anlaşılmaktadır.

Bütün bu tartışmalardan sonra 8 Temmuz 1909 tarihli ve 93 sayılı yasayla 10 Temmuz tarihi millî gün (iyd-i millî) olarak kabul edilmiştir³. Bu tarihten itibaren her yıl 10 Temmuz gününde vilayet ve sancak merkezleriyle ilçelerde bayram kutlanmıştır⁴.

İkinci Meşrutiyet'in ilan tarihi, millî gün olarak kabul edilmekle birlikte, herkes tarafından tasvip edilmediği görülmektedir. Nitekim bazı Osmanlı aydınları ile Darülfünun öğrencileri 17 Kânunuevvel (30 Aralık) tarihini benimsemişlerdir. Zira Selçuk Sultanı, Osman Bey'e tabl, menşur ve alem göndermiş; o da kendi adına hutbe okutmuştur. Bu tarihin bilimsel olup olmadığı düşünülmemiş, sadece kutlamanın toplum üzerindeki etkisine işaret edilmiştir⁵. Törenler 17 Kânunuevvel 1913'de başlamış, 1923'e kadar devam etmiştir.

Bu merasimler Osmanlı İmparatorluğu'nun vilayet ve sancak merkezlerinde düzenlemiştir. Söz gelimi yerel gazetelerdeki bilgilere göre, Kastamonu'da ilk İstiklâl-i Osmânî günü 17 Kânunuevvel 1330(1914) tarihinde, sonuncusu da 1921'de yapılmıştır⁶. Kutlama günlerinin I. Dünya Savaşı ile Kurtuluş Savaşı yıllarında daha coşkulu olduğu görülmektedir.

2 Selahattin Özçelik, "Osmanlı Mebusan Meclisi'nde Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve 'İstiklal Günü' Tartışmaları", Türk Yurdu, sayı: 148-149(Aralık 1999-Ocak 2000), s. 515-516.

3 M. Şahingöz, A.g.m., s.195.

4 Kastamonu'da yayınlanan Kastamonu Vilayet, Köroğlu ve Açıköz gazetelerinin koleksiyonları incelenmiştir. Buralardaki bilgilere göre 1909'dan 1920 yılına kadar her yıl bayram kutlanmış; gün vesilesiyle makaleler yazılmıştır. Köroğlu gazetesinin 22 Temmuz 1909 tarihli 32. sayısında "10 Temmuz, Niyaziler ve Enverler" ve "İyd-i millî" başlıklı iki yazı yayınlanmıştır. Bu törenler 1920'ye kadar devam etmiş; 1921'de bir bilgiye rastlanmamış, 1922'de ise sadece şair Abdulahat Nuri'nin "10 Temmuz" başlıklı bir şiiri yayınlanmıştır. 1914 yılındaki törenin daha geniş kapsamlı planlandığı, geniş kutlama programının gazetede yayımlandığı görülmüştür.

5 M. Şahingöz, agm, s.195.

6 1916 yılındaki törenler münasebetiyle Kastamonu Lisesi edebiyat öğretmeni İsmail Habib Sevük "Büyük Gün" başlığı ile bir makale yazmış; eskiden bu törenlerin yapılmadığını; devletin kurucusu Osman Gazi'nin büyük insan olduğunu söylemiştir. 1918 yılında tören yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bunda mütarekenin imzalanması ve savaştan yenilgiyle çıkmanın etkisi olmalıdır. Açıköz'deki bilgilere göre 1920 ve 1921'de yapılan İstiklâl-i Milli günleri eski yıllara göre çok görkemli programlarla kutlanmıştır. 1920 yılındaki törenlerde öğrenciler Kastamonu Lisesi'nde toplanmış; diğer vatandaşların katılımı ile Belediye, Kışla, Fırka ve Hükümet dairesine gidilmiştir. Lise tarih öğretmeni Enver Kemal Bey, öğrencilerden Bahri Vedat, Havalı Kumandanı Muhittin Paşa konuşma yapmıştır. 1921'de ise yine aynı lisede toplanılmış; burada öğrencilerden Cemal bir konuşma yapmış, reji memuru Nurettin "Osman Gazi'nin Millete Selamı" şiirini, öğretmen Kadri de "Milletin Osman Gazi'ye Cevabı" şiirini okumuştur. Sonra İsmail Habib Sevük konuşma yapmış, Şeyh Ziya Efendi de dua etmiştir. Lise tarih öğretmeni İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Açıköz'de "İstiklâl-i Osmânî Münasebetiyle" başlıklı bir makale yayınlamıştır.

Millî Mücadele başladığında, kamuoyu oluşturmak ve milletteki heyecanı diri tutmak için Mustafa Kemal Paşa her türlü yöntemle başvurmuştur. İşgal bölgeleri dışındaki mitingler, camilerdeki mevlidler, lise düzeyindeki okullarda halkın da iştirak ettiği müsamerelerle halkın heyecanı diri tutulmuştur. Mustafa Kemal Paşa, 21 Temmuz 1919 tarihinde vilayetlere, belediyelere ve kolordu komutanlıklarına telgraf göndermiş ve “ıyd-i millî”nin parlak törenlerle kutlanmasını istemiştir. Keza 30.12.1919 tarihli genel bildirisinde de İstiklâl-i Osmânî Günü'nün kutlanmasını istemiştir⁷.

Ülkenin önemli şehir ve kasabalarında gerek 10 Temmuz, gerek İstiklâl-i Osmânî günleri coşkulu bayramlar şeklinde kutlanmış; halkın millî şuuru ve heyecanı kuvvetlendirilmiştir. Bu törenlerden biri de 30 Aralık 1921 günü Zonguldak'ta yapılmıştır. O günkü konuşmalar ve törenlerin uygulanışı Kastamonu basınına çok geniş bir şekilde yansıtılmıştır.

Açıksöz gazetesindeki yazılar.

1921 yılında Zonguldak'da İstiklâl-i Osmânî günü büyük bir coşkuyla kutlanmıştır. Burada yapılan törenlerle ilgili olarak Kastamonu'da yayınlanan Açıksöz⁸ gazetesi, 22 Kânunusânî 1337 tarihli ve 114 numaralı sayısını özel olarak hazırlamıştır. “Zonguldak'a Mahsus Nüsha-i Mümtâze” ana başlığı altında ve “Zonguldak'ta İstiklâl Bayramı” alt başlıklı yazı ile törenler hakkında geniş bilgi verilmiştir. Giriş paragrafındaki şu ifadeler çok dikkat çekicidir:

“Daha düne kadar küçük bir kaza merkezi iken, ehemmiyet-i iktisâdiye ve siyâsiyesi hasebiyle âhiren müstakil liva haline ifrâğıyla daha ziyade kesb-i ehemmiyet eden Zonguldak, Kânûnuevvelin otuzuncu gecesi emsali nâmesbuk, büyük tezahürata sahne oldu. Henüz kırk senelik bir hayat-ı mevcudiyete sahip olan Zonguldak'ın sahife-i târihinde böyle muazzam bir ihtifâle, parlak nümâyişlere tesadüf edilemez. Denilebilir ki bu zengin ve şâirâne memleketin dibâce-i târihinde noksan olan tezahürat-ı milliyeye, bu suretle ikmal edilmiş oldu.”

Açıksöz gazetesinin bu özel sayısının 1. ve 2. sayfalarında törenlerin ayrıntıları, uygulanan şekli ve yapılan konuşmalar ile Tahir Karauğuz'a⁹ ait “Milletime” başlık-

7 M.Şahingöz, a.g.m., s.198.

8 Açıksöz gazetesi; Hüsnü Açıksöz, Ahmet Hamdi Çelen ve arkadaşları tarafından 15.6.1919 tarihinde çıkarılmaya başlanmıştır. Önce haftada bir gün, sonra günlük yayınlanmıştır. İlk sayıdan itibaren Mustafa Kemal yanlısı bir politika izlemiş ve bunu daha sonraki dönemlerde Cumhuriyetçi bir çizgide devam ettirmiştir. Açıksöz'de; Hüsnü Açıksöz, Mehmet Behçet, Enver Kemal, İsmail Habib Sevük, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Mustafa Necati, Fazıl Berki Tümtürk, Tahir Karauğuz, Ahmet Talat Onay, Abdulahat Nuri gibi yazarların yanında; o dönemde Kastamonu Sultanisi'nde öğrenci olan Orhan Şaik Gökyay ve Arif Nihat Asya'nın şiirleri de yayınlanmıştır.

9 Tahir Karauğuz 1908 yılında Safranbolu'da doğmuş; ilk ve ortaokulu burada, lise tahsilini Kastamonu'da bitirmiştir. Açıksöz gazetesini çıkaranlar arasındadır. Liseden sonra Ulus'ta nahiye müdürlüğü yapmıştır. Zonguldak'ta ilk gazeteyi çıkaran kişidir. Çeşitli gazete ve dergilerde şiirleri ve makaleleri yayınlanmıştır. Açıksöz'e Zonguldak'dan haberler ve yazılar göndermiştir. 1982de vefat etmiştir. Zonguldak ile ilgili özel bir sayının çıkarılmasında, onun, Açıksöz gazetesi mensuplarıyla olan dostluk ilişkisinin önemi vardır.

lı şiire yer verilmiştir. 3. sayfada ise Ziya Gökalp'e ait "Çobanla Bülbül"¹⁰, Sühâ Zâhir'e¹¹ ait "Büyük Ziya'mıza"¹²; Tahir Karauğuz'a ait "Mini Mini Hanımlara" ve "Büyük Turan Mübdi ve Şairi Ziya Gökalp"¹³ başlıklı şiirler bulunmaktadır.

10 Z.Gökalp'in söz konusu şiiri :
 Çoban kaval çaldı. Sordu bülbüle:
 "Sürülerim hani, ovam nerede?"
 Bülbül sordu boynu bükük bir güle:
 "Şarkılarım hani, yuvarm nerede?"
 Ağla, çoban ağla; ovam kalmadı.
 Göz yaşları dök bülbül; yuvarm kalmadı.
 Çoban dedi: "Ülkeler hep gitse de,
 Kopmaz benden Anadolu ülkesi!"
 Bülbül dedi: "düşman haset etse de,
 İstanbul'da şakıyacak Türk sesi"
 Çalış, çoban, çalış! Kurtar öz yurdu!
 Şairlerden topla, bülbül, bir ordu!
 Çoban dedi: "Edirne'den tâ Van'a,
 Erzurum'a kadar benim mülklerim!"
 Bülbül dedi: "İzmir, Maraş, Adana,
 İskenderun, Kerkük en saf Türklerim!"
 Sarıl, çoban sarıl! Mülkü bırakma!
 Yâd elinde, bülbül, Türk'ü bırakma!
 Çoban dedi: "Sürülerim hep kaçsa,
 Bir sürüm var, kaçmaz, adı: Türk İli!
 Bülbül dedi: "Şarkı ölsün, yok tasa;
 Türkülerim yaşar, söyler halk dili!"
 Yalvar çoban, yalvar! İlin kurtulsun!
 Dile Hak'tan, bülbül, dilin kurtulsun!

11 Süha Zahir; Ahmet Talat Onay'ın mahlası yani takma adıdır. Açıksoz gazetesinde bu adla yazdığı şiirleri bulunmaktadır.

12 Süha Zahir'in şiiri:
 Çoban kavalda hep seni sorar,
 Bülbül ne vâsında adını anar;
 Millet duâsında, ismini tekrar
 Edip derler ki: Ziya'm nerede?
 Türklüğü öğreten hocam nerede?

13 Tahir Karauğuz'un şiiri şu ifadelerle okuyucuya sunulmuştur: "Bu millete, bu gençliğe ilk evvel sen, milliyeti terennüm ettin; herkesten evvel sen, bize Türklüğü öğrettin. Senin o mücez, ve mu'ciz yazılarında biz; benliğimizi, varlığımızı kazandık. Ve bugün cihâna bayrak açtık. Cenk ediyor, Türklüğü kurtarıyoruz, büyük Ziya! Biliyoruz, sen, bugün Malta'da İngiliz esaretinin vicdanının üzerinde çizdiği te'sirlerle, bizi her gün irşâd ve irka edememekle nalânsın ve biliyoruz ki; ancak bununla müteessirsin! Evet; biz de onunla ve bilhassa bununla yangınız!.. Fakat, sen, ey aziz üstâdımız! Müsterih ol, çok yakın zamanda milletine, yurduna kavuşacak, İngilizin "eğilmem" diyen alınının, Türkün huzur-ı şehâmet ve azminde, yerlerde süründüğünü göreceksin! İşte o zaman, sen; yine bizim içimizde, bizim başımızda yaşayacak ve bizi yaşatacaksın. Ey hasretiyle yüreklerimizde yangınlar yapan büyük ve çok büyük hocamız Gökalp" . H.Ş.

Büyük Ziya; bizden uzaklaştın sen,
 Bu ayrılış bize, ah!.. -Fakat, bilsen,
 Ki ne kadar ağır, ne acı oldu.
 Bütün millet; sana duâcı oldu!
 Dudaklarımızda yaşiyor adın..
 Sen gibi bir büyük, eşsiz üstâdın
 Nâmını unutmamak.
 Bu, mümkün değil;
 Bak; bir ulu millet, bak, koca il;
 Yolunu bekliyor; gözlüyor seni!
 Hasretle gönüller özlüyor seni!
 Ey Turan şairi!.. Ansızın bir gün,
 -Ki o gün ağladı tarihi Türk'ün-
 İngilizler, sizi ayırdı bizden.
 Siz, uzaklaştınız sevgilinizden,
 Ki o: Milletiniz, vatanınızdı!

-Kalmadan yine bir damla kan sızdı!..-
 Fakat, mâdem ki bir vücut, bir kalbiz..
 Ziya; yine seni kurtarız biz!

O büyük, mesut gün, yakın... Çok yakın
 Türk intikamından, ey düşman, sakın!..

Açıksöz gazetesine göre Zonguldak'taki törenler:

İstiklâl-i Osmânî gününü muhteşem bir şekilde kutlamak üzere Müftü İbrahim Efendi'nin başkanlığında bir komite kurulmuştur. Programın düzenleme işi de Maarif Müdürü Talat Bey'e havale edilmiştir. Hazırlanan program Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ndeki ikinci toplantıda tasvip edilmiştir. Bunun üzerine İstihbarat Müdürü Ragıp, İktisat Müfettişi Bedri, Maarif Müdürü Talât, Jandarma Mülazım evveli Abdulkadir, Orman Fen memuru Ali Rıza, Orman Muamelât memuru İhsan beylerden oluşan bir İhtifal Komiserliği kurulmuştur.

Bu arada Maarif Müdürlüğü de, 15 gün önceden mevlid okutulmasını daha sonra da müsamere tertip edilmesini okullara duyurmuştur.

Program gereği 30 Aralık 1920 günü saat 08.00'de törenler başlamıştır. Açıksöz gazetesinin ifadesine göre Zonguldak, 40 yıllık kuruluş tarihi süresince böylesine muhteşem bir gün yaşamamıştır. Şehir defne dallarıyla süslenmiş, âdeta dağlarda defne kalmamış, her yer baştan başa yeşile bezenmiştir. Piyasada beyaz, kırmızı bez ve kurdele kalmamış; tüccarlar Bartın ve Ereğli'ye telgraflar çekerek acele malzeme istemişlerdir. Önceden bütün terzi dükkânlarında bayraklar dikilmiş; Kız Mektebi'nde rozetler hazırlanmış; kızlar yakalarına Tahir Karauğuz'un "Mini Mini Hanımlara" başlıklı şu şiiri takmışlardır:

Unutmayın, mini mini hanımlar,
Bu büyük İstiklâl Bayramını, siz;
Yarın, birer anne olduğunuz gün.
Beşik ırgalarken, ninnide bütün
İstiklâl terennüm edeceksiniz.
Türklüğün ümidi, güzel kumrular!
Küçük hediyemiz, size büyük bir
Hâtıra olsun, ey sarışın kızlar;
Sizin sinenizden serpilecektir,
Âti semâsında doğan yıldızlar!

Bütün iş yerleri, evler ve resmî kurumlar bayraklarla süslenmiş; maden ocakları ve şimendiferler tatil edilmiştir.

Saat 08.00'de önde davullar, zurnalar, kemeçler, tulumlar olduğu halde esnaf, amele ve mahalle heyetleri Erkek Mektebi'ne gelmiştir. Açıksöz'e göre saat 09.30'da kortej şu sırayla hareket etmiştir:

1. İki süvari jandarma mangası,
2. Polis ve jandarma müfrezeleri ve zâbitan,
3. Gazi Osman'ın Akçakoca ve Konuralp arasında tahta oturduğu halde tersim

ve çiçekli, kurdeleler, defnelerle tezyin edilmiş levhası ve iki tarafında omuzlarında bayraklar; arkasında ak sakallı ve abânî sarıklı iki ihtiyarın taşıdığı Mithatpaşa Mahallesi'nin büyük ve süslü bayrağı ve bu bayrağın altında elinde teber bir derviş,

4. Başları kırmızı, beyaz kurdelelerle müzeyyen ve ellerinde bez bayrak bulunan Türk İnas Mektebi talebâtı,

5. Başlarında muallimleri olduğu halde gayet güzel giyinmiş Rum İnas Mektebi talebâtı,

6. Göğüslerinde al, beyaz kurdele, ellerinde bayraklarla Türk Nümune Mektebi ve Rum, Ermeni mektepleri efendileri,

7. Önlerinde bayrakları Müdâfaa-i Hukuk, Evkaf-ı İslâmiye, Hilâl-i Ahmer cemiyetleri ve Belediye heyeti ve Mithat Paşa, Terakki, Meşrutiyet, 10 Temmuz ve mahallât-ı sâire heyet-i ihtiyâriye ve muteberânı, on davul ve zurnadan mürekkeb ve kıyafetleri şâyân-ı dikkat olan mehterhâne takımı, Maksut Bey, Süleyman Sırrı Bey, Boyacıoğlu, Rumbâki ve diğer ocaklar memurîn ve amelesi, başlarında Dursun Reis olduğu halde millî kıyafetlerini lâbis Lazlardan mürekkeb Trabzon amelesi, rüsumat hamallar heyeti, liman amelesi, şimendifer amelesi, kayıkçılar, maden-i hümâyûn sanatkârân grubu, umum terzi esnafı ve diğer esnaf heyetleri.

Kafile Hükümet konağına gelmiştir. Buraya hatipler için kürsü konmuştur. Kürsünün önünde Numune Mektebi'nden sekiz erkek, Kız Mektebi'nden sekiz öğrenci durmuş; Osmanlı Bayrağına Sancak Marşı ifâ edilmiştir.

Buradaki ilk konuşmalar Rum ve Ermeni cemaati önderleri tarafından yapılmıştır.

Bundan maksat böyle törenlerin sadece Türkler tarafından yapılmadığını göstermektir. Bu durumu gören yüksek rütbeli bir Fransız subayı şunları söylemiştir:

“--Türkler, ne kadar âlicenap insanlar ki kendi târihlerini tezyin eden gururu ilk terennüm etmek şerefini bu memlekette hâmisiz buldukları ve yalnız merhametle, adalette kalblerini kazandıkları Hıristiyanlara verdiler.”

Rumlar adına konuşan dâvâ vekili Eftim Efendi de şunları söylemiştir:

“Her kavmin hususî eyyâm-ı milliye ve diniyesi olduğu gibi bir milleti teşkil eden muhtelif kavimlerce millî bayramlar ve büyük günler vardır. Bütün İslâmlar ve Hıristiyanlarca tebcil edilen bugünkü İstiklâl Bayramı gibi; bu millî günde ben de bir iki sözle hissiyât-ı umumîyeye yabancı olmadığımızı arz etmek isterim.

Vatandaşlar; Her saltanata bir zevâl mukadderdir. İstisna kabul etmeyen bu kaide-i hâkime hükümünü yalnız Türklüğün azmi önünde icra edemez. İşte târih-i dünyanın bir ucundaki Türk hükümeti kamer gibi gurub ederken, o bir ucunda diğerinin feyyaz bir güneş şeklinde doğduğunu târih asırlardan beri kaydetmektedir. Bir Türk hükümeti olan İlhâniye hükümdarı Gazan Han muazzam Rum Devlet-i Selçukiyesine nihayet

verirken cihangir bir devletin temeli kurulmuştu. Tıpkı bugünkü Osmanlıların Rus İmparatorluğunu devirerek İlhâniye hükûmeti arazisinde bugünkü Azerbaycan devletini tesis etmeleri gibi; işte o zaman temeli kurulan bu devlet büyük ve namdar Gazi Osman'ın tesis ettiği bugünkü Osmanlı Devleti idi.

Bir elinde seyf-i merhamet, diğesinde terazi-yi adalet meydân-ı cihâda atılan Sultan Osman mesâi ve mücâhedesinde yalnız Türk kahramanlarının kuvvetine istinat etmemiştir.

Vatandaşlar, insanlar adalete âşıktır. İslâm, Hıristiyan tebasına karşı merhametkâr ve âdil olan Sultan Osman Gazi; Köse Mihal, Evranos beyler gibi adalete, kahramanlığa âşik büyüküklerin ve Hıristiyanların da yardımını temin etmişti.

Din ve mezhep farkı gözetmek geçmiş asırlarda yaşamış ecdâdımızın Türk ve Hıristiyanların hatırından bile geçmezdi. “Herkes diniyle dinlensin: Her koyun kendi bacağından asılır”, sözü Türklerin ne kadar hürriyetperver, hürriyeti-i vicdâna ne kadar riâyetkâr olduğunu gösterir. Binâenâleyh hükûmet-i Osmaniye'nin teşkilinden bu güne kadar geçen altı yüz kırk sene zarfında Türklerin en kuvvetli zamanlarında bile sâir milletlerin mezheplerine tecavüz ettikleri görülmemiştir. Çünkü Türk ve Hıristiyan daima kardeş gibi yaşamıştır. Hacca giden, asker olan Türkler daha düne kadar ailesinin işlerini Hıristiyanlara bırakırlar, mallarını emniyet ederlerdi. Her Hıristiyan alışverişinde yüzlerle liralık mal vermeden çekinmez, onların sahabetine mazhar olurdu. Ben isterim ve her hakikatşinas Osmanlı Hıristiyanı ister ki, o peygamberin bile bahsettiği bu kardeşlik bundan sonra da devam etsin, bari bundan sonra ecdâdımızın ruhları bizden memnun olsun. Bize yedi yüz senelik bir varlık bahşeden bu muazzam devletin bânisi Sultan Osman'ı hürmetle selâmlarım. Sulhta olduğu gibi, harpte de âdil ve müşfik olan kardeşlerim Türklere Allah'tan nusret dilerim.”

Eftim Efendi; “Kahrolsun bugünkü düşmanlarımız ve var olsun müttehid Osmanlılık” sözleriyle konuşmasını bitirmiştir.

İkinci olarak Ermeni cemaati adına Aramyan Efendi konuşmuştur. Eftim Efendi'nin konuşmasına aynen katıldığını, Türklerin küçük bir aşiret halindeyken muazzam bir imparatorluk haline geldiklerini; bu başarıda himmet, adalet ve merhametin bulunduğunu; Türklerin altı asırdır hiçbir kavmin dinî ve millî hislerine dokunmadıklarını ve adalete önem verdiklerini ifade etmiştir. Aramyan Efendi; “Eğer bu topraklardan Türkler gitsinler; ne Müslümanlar kalır, ne bizler, Allah o günleri bize göstermesin” demiş ve sözlerini şöyle bitirmiştir:

“-Hâlikularz vessemâ olan Allah, Türkleri daima muzaffer, umur-ı hayriye ve hasenelerinde ve bahusus -öteden beri olduğu gibi- biz Hıristiyanlar hakkındaki hissiyât-ı necibelerinde muvaffak etsin”.

Aramyan Efendinin nutku çok beğenilmiştir. Orada bulunan ecnebi bir kişi; “Adana'da Ermeniler Türkleri katlediyor, diğer yandan Anadolu'da Ermeni papazı hiçbir baskı ve zorlama olmadığı halde yardım duasında bulunuyor” demiştir. Bu ifade üzerine orada bulunan Ermeni gençlerinden birisi aynen şunları söylemiştir:

“-Milâd-ı İsa'dan beri hükümet tesis edemeyen hakiki Ermenilik, yeni teşkil eden

Büyük Millet Meclisi Hükümetiyle tesis edecektir.”

Bu sözler Zonguldak'taki Ermenilerin T.B.M.M. Hükümetine; dolayısı ile Mustafa Kemal Paşa'ya güvendiklerini göstermektedir.

Daha sonra iktisat müfettişi Bedri Bey dinleyenleri galeyana getiren heyecanlı bir konuşma yapmıştır.

Sonra şairlerden Tahir Karauğuz Bey kürsüye gelmiş ve “Milletime” adlı kendi yazdığı şu şiiri okumuştur:

Şarkın o ince, mavi sedef göklerinde bin
 Yıldız içinde yükselecek bir büyük güneş
 Taşmış bütün ufuklara bir al yeşil ateş,
 İslâma Gazi Osman'ı bahş eylemiş Hüdâ,
 İnmiş o lâhza kalblere bir sermedî ziya.
 Dinmiş figan ve göz yaşı... Susmuş bütün enîn!
 Ertuğrul'un o – ruhu semalarda müncelî-
 Oğluyla güldü yer yüzü... Eflâke yükselen
 -Hâlâ o dalga dalga ufuktan taşıp gelen-
 Sesler, o şanlı nâmı terennüm eder bütün!
 Hâlâ, o sesle çalkalanıyor Türk ili, bugün..
 Yükseldi sırma tuğlu livalarda bin celî
 Nurdan hututla nakş olunan lâfzâ-i celîl
 Soldurmamış hiç benzini artık senin melâl
 Ey gölgesinde pembe güneşler doğan hilâl
 Nâmın senin de olmalıdır yalnız: İstiklâl!
 Göklerde gördüm altı asırlık menâkıbı;
 Bin yıldırım - ve belki- kızıl bin bulut gibi!
 Oh! Dalga dalga kaynaşiyor işte bin mızrak
 İnler davul ve zurna ve en önde al bayrak
 Ulvî vekar ve heybetle çırpınıp durur
 Bir ak-yeşil-al şa'şaa, göğsünde mevc urur!
 Gördüm, halifenin ufacak bir işareti
 Toplar. Muvahhidin o zaman yek-vücut olur
 Artık o an, bu ülkelerin hiç nihayeti
 Yoktur: Vatanla nâmütenâhi hudut olur.
 En başta hakan, kaynaşıyor ordular bakın!
 Tufan mıdır bu? Kırmızı bayraklı erlerin,
 Mızrak, tuğlu, kargılı milyonla askerin..

-Gördüm- hududu aşığı hep akın akın!
Kim derdi, sönsün ansızın o târih-i muhteşem..
Sönsün... Ve çöksün her yere bir zulmet: İzmihlâl
Bîbaht yurdu kaplasın hep mâtem ve elem.
Yatsın çamurda na'sı dönüp nâzenin hilâl..
Yok, yok!.. Hayır; o sönmedi, sönmez ilelebed,
Parlar hilâlimiz saçarak bin kızıl güneş
Yaydan süzüldü ok, geri dönmez ilelebed.
Dünyayı sardı işte yeşil, kırmızı ateş!
Şarkın bu, garba karşı umûmî kıyâmıdır,
İslâmlar oldu müttefikten âzim-i cihad
Mazlumların bu, hakkı ve intikamıdır..
Milletler, etti kaynaşarak artık ittihat
Kırdık, esâretin kara zenciri târümâr
Oldu... Ve biz; bir hamlede yıktık o mahbesi!
“Turan’ı, kıl siyânet, o arz-ı mukaddes,
Türk’ün o şanlı nâmını Rabbim sen etme hâr.

Liva encümen üyesi Nuri Bey’in hararetle alkışlanan konuşmasından sonra Zonguldak Mutasarrıfı Nusret Bey kürsüye gelmiş, bugünün yaşanmasından duyduğu sevinci dile getirmiş ve böyle bir zamanda büyük bir günü kutlamayı bahşeden T.B.M.M. Hükümetinin tebciye lâıyk olduğunu ifade etmiştir. Nusret Bey’in konuşması şu şekildedir:

“Efendiler!

Bu yevm-i mes’udu ne kadar takdis, tes’id etsek nâil ve elyevm hâiz olduğumuz ve ilelebed hâiz olacağımız nimet-i istiklâlin şükrünü, azamet-i kadrini yine bihakkın edâ ve ifâ edemeyiz. Evet, çünkü bir devletin yaşayabilmesi; ancak ve ancak istiklâline sahip, hâkimiyetine mâlik olmasıyla mümkündür. İstiklâlini gâib eden milletler, zillet ve esarete, inkırâza mahkûmdurlar. Bunu pek iyi takdir eden biz Osmanlılar, zillet ve esaret altında yaşamaktansa şan ve şerefle ölmeyi tercih eylediğimizi, düşmanlarımıza karşı gösterdiğimiz ve göstermekte olduğumuz âsâr-ı hamâset ve şecâatle yâr u ağıyâra ve bütün cihâna karşı pek güzel ispat ediyoruz ve edeceğiz.

Düşmanlarımız tarafından devlet ve milletimizin hayatına, istiklâline, vatanına açıkça vuku bulan suikast neticesinde ancak müdâfaa-i meşhure maksadıyla teşkil eden ve bütün kuvvet ve kudretini milletin ruhundan iktibas eyleyen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve hükûmeti; sırf Türkiye halkını zillet ve esaretten kurtarmak için Cenâbîhak’ka istinâden fedakâr ve kahraman millete itimâden giriştiği mücahedât-ı vataniyesinde sebat etmekte ve ancak istiklâlimizin, benliğimizin, nâmusumuzun,

hürriyetimizin temin ve idâmesi ve mukaddes topraklarımızın muhafaza ve istihlâsı gayesini istihdaf eylemektedir. Cenâbıhak'ın lûtuf ve inâyeti, hükûmetimizin azim ve sebâtı, milletimizin gayret ve şecâati sâyesinde âmâl-i milliyemizin er geç istihlâline muvaffak olacağımıza şüphe yoktur. Türk ve Osmanlı milleti hiçbir vakit zillet ve esareti kabul etmeyecek, istiklâl ve hâkimiyetiyle ilelebed yaşayacak ve ebediyen pâyidâr olacaktır.”

Kız Mektebi öğrencisi Melâhat Fuat Hanım, Nusret Bey'e hitâben; "Hür Türk Hükûmetinin reisini, hür milletin evlâtları nâmına selâmladığını" ifade eden kısa bir konuşma yapmış ve rozet takdim etmiştir.

Bu konuşmalardan sonra Kadı Halil Efendi dua etmiş ve buradaki tören son bulmuştur.

Hükûmet önünden hareket eden kabile Fetvâhâne önüne gelmiş; burada tekbir getirilmiş, duâlar edilmiştir. Kadı Efendi Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin hizmetlerini öven bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmaya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Müftü İbrahim Efendi veciz bir nutukla cevap vermiştir.

Burada asker elbisesi giymiş olan Numune Mektebi öğrencilerinden Derya Efendi elinde kılıçla Tevfik Fikret'in "Kılıç" şiirini okumuştur:

Çekiç altında muhakkar ezilir günlerce
Bir çelik parçası bir tîg-i mehîb olmak için,
Sonra yatmakla geçer ömrü niyâmında bütün:

Ne hazin işkence.

O çelik parçası bir gün bir ehemmiyet alır:
Koca bir kavmin olur hâris-i istiklâli;
Koca bir memleketin ırzı, hayatı, mâli

Ona vâbeste kalır.

O zaman ey ebedî mahmi-i şân-ı akvâm,
O zaman sen yed-i kahhar-ı hamiyette ayân
Olarak ehl-i teaddiye verirsin hursân;

O zaman en nâkâm

Kalbe şevkinle gelir neş'eli bir hiss-i felâh;
Sana baktıkça fahûrâne parıldar gözler,
Sana ey seyf-i mücellâ, sana ey berk-i zafer,
Sana ey şanlı silâh.

Bu konuşmalardan sonra kortej Madenciler Kulübü önünden geçerek Belediye önüne gelmiştir. Burada bıçak oyunu oynanmıştır.

Reji Müdürü Sırrı Bey milletin mümessili olan belediyeyi selâmlamış; Belediye Başkanı Nuri Bey de "Millet bu vahdeti gösterdikçe muzafferiyet, terakki ve âti bizimdir" demiş ve İslâm dünyasının düşmanı olan ceberut Britanya Hükûmeti'nin

mutlaka yıkılacağını ifade etmiştir.

Son olarak yedek subaylardan Hamit Şevket Bey bir konuşma yapmış ve millî duygularını, millî akidelerini serbestçe söylemeye alışkın olduğunu, hiç kimsenin kendisine güvenmemesi gerektiğini ifade ettikten sonra özetle şunları söylemiştir:

“Türk’ü ve Türklüğü öldü diyen Avrupa; gelsin, görsün..Görsün, görsün: Türk ne hârikalar ibdâ, ne faziletler ibrâz ediyor!

Efendiler; öldü, denen ve mirâsı taksim edilmek istenen Türk milleti işte sizsiniz! Şu ellerinizdeki al bayraklarla, şu göğüslerinizdeki nişâne-i istiklâl ve ihtifâl taşıyan bu coşkun ve vatanperver Türk mü öldü?

Efendiler; biz değil Avrupa ölmüştür! Biz her gün için müteâli, Avrupa her dakika için sukut, mahve gidiyor. Biz canlı, imanlı bir heyet, fakat Avrupa; leş gibi kokan bir heyet!

İşte Türk Ordusunun bir kolu Avrupa’nın maddî ve mânevî müzâheretlerine nâil olan Ermenistan’ı çiğnedi. Diğer kolları da yakında meşgul arazimizi kurtaracak; ve – âh!- inşaallah, yakında, çok yakında hâtıra-i istiklâlini ihyâ ettiğimiz Kara Osman’ımızı kurtaracak ve onun ruh-ı muazzamını şâd edecektir. Efendiler! Bugün âlem-i İslâm bizimle beraberdir, bizim arkamızdadır, kalplerimize kuvvet, azmimize şiddet verelim ve harp edelim, dindaşlar!..”

Gece yapılan törenler.

Geceleyin fener alayları düzenlenmiştir. Madenciler Kulübü balkonundan İktisat Mü fetişti Bedri Bey ile Hamit Şevket Bey heyecanlı konuşmalar yapmışlardır. Burada çeşitli millî oyunlar oynanmıştır.

O gece belediye tarafından 80 kişilik çay ziyafeti verilmiştir. Törene Fransız kumandan hasta olduğu için gelememiş; yerine 6 Fransız subay göndermiştir. Nusret Bey’in sağında Fransız subaylar, solunda İtalyan Konsolosu yer almıştır.

Saat 21.00’de başlayan ziyafet 24.00’de son bulmuştur.

Hamit Şevket Bey’in “Türk’ün İstiklâl Bayramı” adlı makalesi.

Hamit Şevket Bey, o yıllarda yedek subay olarak Zonguldak’ta bulunmuştur. İstiklal-i Günü dolayısıyla aşağıdaki makaleyi ¹⁴ yazmıştır:

Hamit Şevket Bey, o yıllarda yedek subay olarak Zonguldak’ta bulunmuştur. Gün dolayısıyla aşağıdaki makaleyi yazmıştır:

“Her milletin târih-i hâtıraları içinde mesut ve mukaddes tanıdıkları günleri vardır. Bu günler ihyâ-yı hâtırat için zaman zaman millî tezâhüratlarla yâd ve tes’id olunur. İşte biz, şu dakikada böyle bir millî vazifeyi yapıyor ve mübarek bir gün yaşıyoruz. 14 Hamit Şevket Bey, I. Dönem Kastamonu İstiklâl Mahkemesi başkanı olan Saruhan Mebusu Refik Şevket İnce’nin kardeşidir. İstiklâl Günü münasebetiyle 30 Aralık 1920 günü Zonguldak’da şapografya baskiile özel bir gazete çıkarılmıştır. Bu makale orada yayınlanmış ve Açıkşöz gazetesi de bunu iktibas etmiştir.

Kara Osman nâm-ı azizle tarihimizin sine-i takdisinde pür-şeref ve pür-hayat yatan ve yaşayan Osman Gazi bundan tam 672 sene evvel idi ki Osmanlı tarihine mebde' teşkil ve Osmanlı Türklerine hayât-ı devlet temin eden saltanat-ı Osmaniyesini kurmuş ve Ulu Tanrımızın yâr-ı lifayan kullarına emanet eylemişti. Kara Osman'ın asil ruhundan milletimizin coşkun ve temiz bir peykâr kadar feyizkâr olan fezâilinden hayat ve kuvvet alan Osmanoğulları, Türk'ü, Osmanlı Türklerini asırlarca kıtalardan kıtalara, cihanın her yakasına akın ettirmiş, her yerin fâtihi, her mahallin hâkimi kılmıştı. Öyle denilebilir ki dünya yüzünde Türk silâh-ı istilâsının girmediği diyar, Türk semend-i şehâmetinin otlamadığı mera ve nihayet Türk haslet, cendiye ve cengâveranesinin anılmadığı mekân ve muhit kalmamıştır.

Ecdâd-ı azâmının her kıta-i meftuha veya gayr-ı meftuhada nâm-ı celil ile yâd edilen Türklük Allahımıza bin - ve milyon- hamd olsun, Hıristiyan ve düşman Avrupa'nın yıllarca süren muhacemat-ı müşterekesine ve öldürücü tazyikatına karşı elan en canlı, en yüksek ve münevver bir varlık ile ispat-ı rüşd ve mevcudiyet ediyor.

Tarihte hiçbir milletin varlığı bizim kadar tehlikeye uğramamış ve hiçbir millet, Türk kadar zahmî olmamıştır. Lâkin ruhundaki metânet-i diniye, seciyesindeki resânet-i ahlâkiyedir ki Türk'ü bugün var ediyor. Ve istikbâl-i mesudinden, o fecr-i nuranur muvaffakiyetten ümitvar kılıyor.

Evet, dindar - fakat diyanette taaddî olmayan- Türklük var olacak, Hıristiyan - fakat müteaddî ve mutaassıb- Avrupa'nın bütün emellerini, uzanan hain ellerini kıracaktır.

Evet; milliyetperver Türklük, bütün din ve kan kardeşlerinin rehber-i hayat ve hareketi olarak yürüyecek, onları inşaallah, - ve mutlaka- kurtuluş günlerine kavuşturacaktır. Onu bu yürüyüşünde -ah!- o mev'ud ve mes'ut kurtuluştan hiç kimse ve hiçbir tazyik irak edemeyecektir. Sen, ey Türklük! Sen, ey İslâmiyet! Ne idin; sana neler ettiler? Tarihi bir yokla; sana orada her şey ve her hâtıra istiklâl ve istikbal terennüm ediyor. Senin hakkın ve ancak hakkın budur.

Çalış, yüksel! Ezilme, eğilme, korkma, koş ve kurtar.

Kalbindeki kanın, kollarındaki kuvvetin, azmindeki sebat ve arzunun, bak ne yüksek havarık-ı muvaffakiyet ne ebedî havâtır-ı milliyet doğuracaktır. Bu büyük Türklüğün, genç Türklüğün mihver-i İslâmiyet ruh-ı milliyetsin; çekinme ki çiğnenmeyesin, direk gibi dur ki deviremesin.

Ey ümid-i İslâmiyet; yalnız ruh-ı Osman, şu dakikada yalnız ruh-ı Muhammed değil fakat bütün nebiler, veliler, evet ey Türk gençliği, Türk kalbi hep senin heyecanına, hep senin bileklerinin millî cidaldeki kuvvetine ve nasb-ı intizar ümit etmiş, her şeyi sende bekliyor. Türk gençliği, bugün hâtırâsını tebcil ve tes'id ettiğimiz istiklâl babası Kara Osman nalândır, ağlıyor! Yeşil Bursa'nın mukaddes koynunda, makber-i muazzezinde muzdarip onu Yunanlılar hasta ediyor. Biz ona hasta ruh-ı Osman diye-

ceğiz ve şifa vermek için koşacağız, evet, aziz Türk gençliği, evet yüksek İslâm birliği! Osmanımız, Orhanımız, Yıldırım larımız ve her şeyimiz, makberimiz, mâbedimiz bütün mahkûm ve esir dindaşlarımızı bekliyor, bizden istimdad ediyor..Artık kurtuluş günlerimizi bekliyor. Koşalım,, kurtaralım! Bugünün, bu mukaddes istiklâl gününün yüreklere heyecan ve ateş-i intikam dolduran kudsiyet lehamıyla birleşelim ve yurdumuzu kurtaralım. 30 Kânunusani 36.”

2. Sonuç

Zonguldak o günlerde bir çeşit işgal altındadır. Burada yapılan İstiklâl-i Osmani günü törenleri; halkın millî duygularını, birlik ve beraberliğini pekiştirmek bakımından son derece yararlı olmuştur. Buradaki törenlerin ve konuşmaların komşu vilâyet Kastamonu'da yayınlanan Açıksöz gazetesine böylesine geniş bir surette yansması, o zaman iller arasındaki millî dayanışmanın güzel bir örneği olarak görülmelidir. Bugün de millî bayramlar, ülkemiz insanlarının ortak ülküler etrafında birleşmesine ve kaynaşmasına vesile olmaktadır.

Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor ve Atatürk'ü Anma Bayramı özellikle gençlerin kaynaşmasını ve onların Atatürk ve Türkiye sevgisi etrafında birleşmesini sağlayan önemli günlerdir.

Ayrıca 30 Ağustos Zafer Bayramı; Silâhlı Kuvvetlerimizin bayramı olduğu kadar; Türk Milletinin gücünü, vatan sevgisini, kahramanlık duygularını bütün dünyaya gösteren önemli bir gündür.

3. Kaynaklar

1. Açıksöz Gazetesi
2. Aziz Demircioğlu, 100 Yıllık Kastamonu Basınında Kim Kimdir, Kastamonu 1980.
3. Doğu Karaoğuz, “Zonguldak’ın İlk Gazetecisi Tahir Karaoğuz”, Collection, Geçmişin Değerlerini Geleceğe Taşıyanların Dergisi, sayı:24(Temmuz-Ağustos-Eylül 2006).
4. İsmail Habib Sevik, “Büyük Gün”, Köroğlu gazetesi, 4 Ocak 1917, sayı:395.
5. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, “İstiklal-i Osmani Günü Münasebetiyle”, Açıksöz, 3 Ocak 1921, sayı: 373.
6. Kastamonu Vilayet Gazetesi
7. Kâzım Özalp, Milli Mücadele 1919-1922, Ankara 1988
8. Köroğlu Gazetesi
9. Mehmet Şahingöz, ”Osmanlı’dan Millî Mücadele’ye İstiklâl-i Osmanî Günü Kutlamaları” Yeni Türkiye Dergisi(Osmanlı özel sayısı) C.1(1999).
10. Selahattin Özçelik, “Osmanlı Mebusan Meclisi’nde Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu ve ‘İstiklal Günü’ Tartışmaları”, Türk Yurdu Dergisi, sayı: 148-149(Aralık 1999-Ocak 2000).